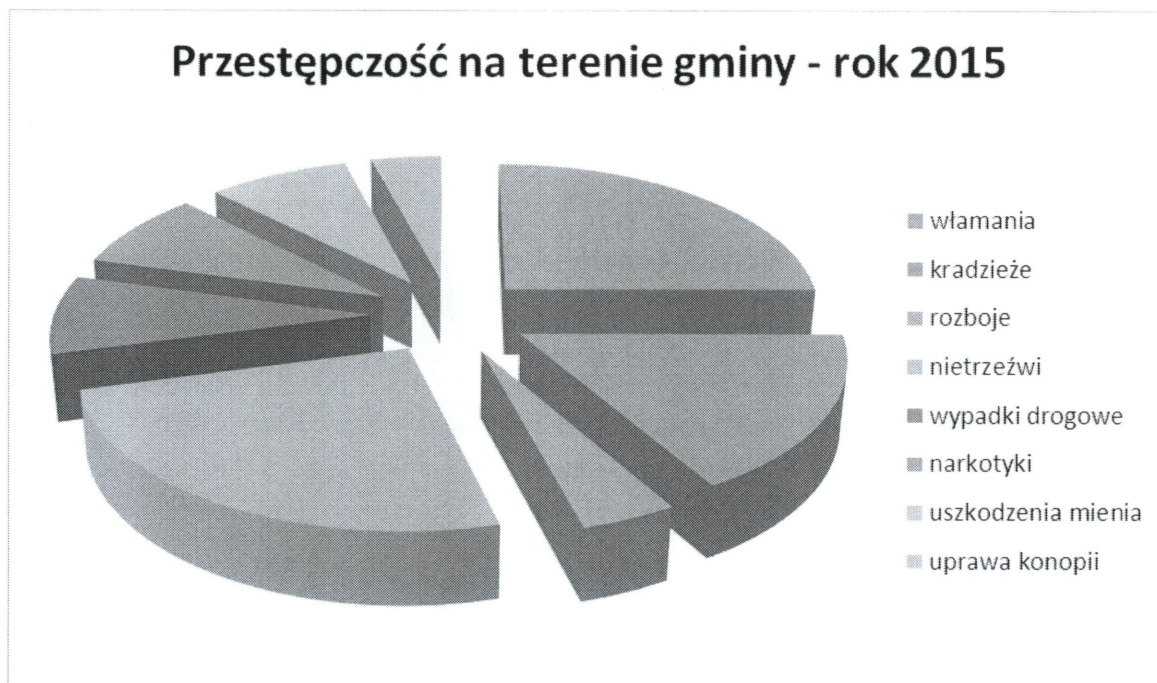

Rysunek 9. Przestępczość na terenie gminy w 2015r.

Źródło: Posterunek Policji w Sterdyni

Ochotnicza Straż Pożarna.

Na terenie gminy funkcjonuje 12 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Chądzyń, OSP Dzięcioły Bliższe, OSP Dzięcioły Dalsze, OSP Białobrzegi, OSP Kiełpiniec, OSP Kamieńczyk, OSP Łazów, OSP Mursy Stare, OSP Paderewek, OSP Stary Ratyniec, OSP Seroczyn, OSP Sterdyń.

Dwie jednostki OSP Sterdyń i OSP Mursy Stare są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego.

Każda jednostka posiada własny samochód.

Zrzeszeni w ramach OSP strażacy wykonują szereg zadań związanych z ochroną przeciwpożarową, gaszenie pożarów, walkę z klęskami żywiołowymi, likwidację miejscowych zagrożeń, w tym skutków wypadków drogowych. Działania te mają na celu ochronę życia, zdrowia i mienia.

Jednostki OSP otrzymują fundusze na zakup i remont sprzętu pożarniczego oraz ratowniczego z budżetu gminy, dodatkowo otrzymują dotacje z racji przynależności do KSRG, a także ze składek członkowskich.

Ilość interwencji w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. wyniosła 66.

Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Na szczeblu administracji samorządowej, jakim jest Urząd Gminy, powołano „Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego”. Głównym zadaniem Zespołu jest zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej społeczności w przypadku wystąpienia zagrożeń spowodowanych:

- Zjawiskami atmosferycznymi;
- Skażeniami środowiska;
- Chorobami epidemicznymi;
- Terroryzmem lokalnym i międzynarodowym.

Duży wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców gminy ma zamontowany w niektórych miejscach system monitoringu wizyjnego. Obecnie jest on niewystarczający, dlatego też powinna zostać zwiększona liczba kamer w miejscach najbardziej niebezpiecznych i zagrożonych dewastacją mienia komunalnego.

IV. Gospodarka

4.1 Przedsiębiorczość

Tabela 6. Liczba wpisów wg rodzaju działalności gospodarczej z ewidencji gminnej - grudzień 2015r..

Opis kodu PKD	Ilość działalności
Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną	9
Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich	5
Działalność usługowa następująca po zbiorach	1
Pozyskiwanie drewna	1
Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	1

Produkcja lodów	2
Produkcja wyrobów tartacznych	1
Produkcja gotowych parkietów podłogowych	2
Produkcja opakowań drewnianych	3
Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	1
Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych	1
Cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia	1
Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	1
Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej	1
Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
Produkcja mebli biurowych i sklepowych	2
Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych	1
Naprawa i konserwacja urządzeń elektronicznych i optycznych	2
Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne	1
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	4
Wykonywanie instalacji elektrycznych	1
Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	4
Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych	4
Tynkowanie	4
Zakładanie stolarki budowlanej	2
Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	5
Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	2
Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	2
Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	1
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	7
Sprzedaż hurtowa części i akcesoriów do	3

pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	
Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	1
Działalność agentów zajmujących się sprzedażą płodów rolnych, żywych zwierząt, surowców dla przemysłu tekstylnego i półproduktów	2
Działalność agentów specjalizujących się w sprzedaży pozostałych określonych towarów	1
Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju	1
Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia	1
Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	2
Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	4
Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	1
Sprzedaż detaliczna mebli, sprzętu oświetleniowego i pozostałych artykułów użytku domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona na straganach i targowiskach	1
Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach	6
Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	2
Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami	2

Transport drogowy towarów	14
Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	3
Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	2
Przygotowywanie i podawanie napojów	1
Działalność związana z oprogramowaniem	2
Działalność portali internetowych	1
Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe	1
Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	1
Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	1
Badania i analizy związane z jakością żywności	1
Pozostałe badania i analizy techniczne	1
Działalność agencji reklamowych	1
Działalność fotograficzna	1
Działalność weterynaryjna	3
Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń rolniczych	2
Działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach	1
Specjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych	1
Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni	1
Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura	1
Praktyka lekarska ogólna	5
Praktyka lekarska dentystyczna	1
Działalność fizjoterapeutyczna	1
Praktyka pielęgniarek i położnych	1
Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych	1
Naprawa i konserwacja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku	1
Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	3
Pogrzeby i działalność pokrewna	2
Razem	158

Źródło: Urząd Gminy Sterdyń, opracowanie własne

Tabela 7. Raport gminny prezentujący liczbę przedsiębiorców pod względem wieku przedsiębiorcy – grudzień 2015r.

Wiek przedsiębiorcy	Liczba przedsiębiorców
21	1
22	4
23	2
24	2
25	3
26	5
27	2
28	1
29	3
30	5
31	2
32	3
33	7
34	2
35	6
36	3
37	4
38	3
39	4
40	7
41	5
42	4
43	5
44	2
45	6
46	5
47	7
48	1
49	5
50	3
51	6
52	2
53	4
54	2
55	1
56	2
57	5
58	4
59	2
61	1
62	1
63	3

64	3
65	1
66	1
68	1
73	1

Źródło: Urząd Gminy Sterdyń, opracowanie własne

4.2 Rolnictwo

Rolnictwo

Rolnictwo w gminie Sterdyń odgrywa bardzo ważną rolę. Świadczy o tym wysoki udział użytków rolnych w powierzchni gminy. Dominującym kierunkiem produkcji w zakresie rolnictwa jest uprawa zbóż. Stosunkowo dużym udziałem odznaczają się również łąki. W dalszej kolejności, z niewielkim udziałem, znajdują się pastwiska. Wyróżnić można jeszcze obszary pozostałe, które nie są zaliczane do żadnej z wymienionych grup, natomiast włączone zostały do użytków rolnych.

Tabela 8. Struktura użytków rolnych (w ha) w gminie Sterdyń według Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Wyszczególnienie	Ogółem	
	Ha	w %
OGÓŁEM	11175	100,0
Użytki rolne	9216	82,5
W tym:		
- Grunty orne	5964	53,4
- grunty rolne zabudowane	293	
- Odłogi	198	1,8
- Ugory	101	0,9
- Sady	30	0,3
- łąki	1742	
- pastwiska	847	15,6
		7,6
Lasy i grunty leśne	1959	17,5
Pozostałe grunty/ rowy/	41	2,9

Źródło: PSR 2010, opracowanie własne

Tabela 9. Struktura użytkowania ziemi [ha] w gminie Sterdyń w latach 2012-2014

Jednostka terytorialna	Powierzchnia ogółem			Użytki rolne ogółem			Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione			Grunty pod wodami ogółem		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Sterdyń	12997	12997	12997	9897	9894	9894	2449	2452	2452	170	170	170

cd. tab. 9.

Grunty zabudowane i zurbanizowane			Użytki ekologiczne			Nieużytki			Inne		
2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
373	373	373	1	1	1	83	83	83	24	24	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Sterdyń położona jest w Regionie Sokołowsko - Siedleckim charakteryzującym się dobrą, jakością gleb.

Biorąc pod uwagę klasy bonitacyjne gleb struktura użytków rolnych przedstawia się następująco :

Grunty orne

kl. II - 0,5%

kl. IIIa - 8,4%

kl. IIIb - 29,4%

kl. IVa - 29,7%

kl. IVb - 9,7%

kl. V - 13,0%

kl. Vr - 7,5%

kl. VIz - 1,8%

Użytki zielone

kl. II - 0,8%

kl. III - 0,8%

kl. IV - 40,9%

kl. V - 37,5%

kl. VI - 19,3%

kl. VIz - 0,7%

Udział użytków zielonych w strukturze użytkowania gruntów rolnych jest dość wysoki. Rozmieszczenie użytków zielonych na terenie gminy jest zróżnicowane. Najwięcej znajduje

się w pasie nadbużańskim tj. we wsiach Kamieńczyk, Matejki, Białobrzegi, Kiełpiniec. Natomiast najlepsze gleby występują w części środkowej i na południowym zachodzie gminy, a najłabsze w rejonie nadbużańskim. Rolnicza przestrzeń produkcyjna należy prawie w całości do gospodarstw indywidualnych. Według ostatniego powszechnego spisu rolnego w gminie Sterdyń było 784 gospodarstw rolnych oraz 254 działek rolnych o powierzchni do 1 ha użytków rolnych.

Na jedno gospodarstwo rolne przypada średnio :

- użytki rolne ogółem - 11,76 ha

w tym :

- grunty orne - 7,61 ha

Sektor rolniczy w gminie Sterdyń pełni istotną rolę w strukturze gospodarki. Świadczy o tym udział powierzchni przeznaczonej na rolnicze formy zagospodarowania, a ponadto pełni on jedną z istotniejszych funkcji w sferze społecznej dając pracę mieszkańcom, głównie na terenie wiejskim. Rolnictwo jest zdominowane przez gospodarstwa indywidualne, które stanowią 100% ogółu gospodarstw rolnych. Stanowią one główne źródło utrzymania dla większości mieszkańców gminy. Pomimo tak istotnej roli rolnictwa, zauważalny jest postępujący spadek liczby gospodarstw rolnych, co jest trendem charakterystycznym nie tylko dla gminy Sterdyń.

W strukturze produkcji rolniczej dominują zboża. Dalej w kolejności jest to kukurydza, rzepak, ziemniaki oraz rośliny strączkowe na ziarno.

Drugim głównym kierunkiem produkcyjnym jest hodowla zwierząt gospodarskich. Powszechnie występuje chów bydła mlecznego oraz w mniejszej ilości chów trzody chlewnej. Pozostałe gatunki zwierząt występują nielicznie, np. żywiec drobiowy.

Tabela 10. Struktura indywidualnych gospodarstw i działek rolnych według grup obszarowych na podstawie PSR z 2010r.

Grupy obszarowe	Liczba gospodarstw w szt.			Udział w powierzchni użytków rolnych (w %)
	1996r.	2002r.	2010r.	
Do 1 ha	388	254	254	2
1 - 5 ha	463	322	98	4
5-10 ha	422	264	118	11
10-15 ha	196	169	176	22
15 ha i więcej	89	136	392	61
Ogółem:	1 576	1 145	1038	100

Źródło: PSR 2010, opracowanie własne

Z powyższego zestawienia wynika, że w porównaniu do roku 1996 zmniejszyła się liczba gospodarstw rolnych i działek rolnych.

Natomiast zwiększyła się liczba gospodarstw rolnych w grupie obszarowej 15 ha i więcej.

Utrudnieniem w prowadzeniu działalności rolniczej jest dość znaczna liczba działek składających się na gospodarstwo rolne i odległość pomiędzy działkami.

O jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej decyduje również regulacja stosunków wilgotnościowych. Stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie melioracji wynosi zaledwie 36%.

Do zmeliorowania pozostaje : 2601 ha gruntów ornych (głównie drenowanie), 800 ha użytków zielonych.

Zadania do realizacji w tym zakresie rozmieszczone są prawie na terenie całej gminy i należą do nich obiekty pod nazwą :

1) Ceranów, obejmuje wieś Grądy.

Powierzchnia gruntów ornych przeznaczonych do drenowania wynosi 142 ha.

2) Kamieńczyk – Sewerynowka, obejmuje wsie : Paderewek, Matejki, Kamieńczyk, Kolonia Paderewek.

Powierzchnia gruntów ornych przeznaczonych do drenowania wynosi 1 477 ha Powierzchnia użytków zielonych przeznaczonych do drenowania wynosi 114 ha Powierzchnia użytków zielonych przeznaczonych do melioracji wynosi 423 ha

3) Lebiedzie, obejmują wsie : Chądzyn, Dziecioły Bliższe i Dalsze, Sterdyń, Lebiedzie, Lebiedzie Kolonia.

Powierzchnia gruntów ornych przeznaczonych do drenowania wynosi 595 ha

4) Seroczyn, obejmuje wsie : Seroczyn, Seroczyn Kolonia.

Powierzchnia gruntów ornych przeznaczonych do drenowania wynosi 387 ha

5) Białobrzegi, obejmują wsie : Białobrzegi, Kiezie, Kiełpiniec.

Powierzchnia użytków zielonych przeznaczonych do melioracji wynosi 263 ha

Według NSP 2010 wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym pracowało 1 091 osób, w tym:

- mężczyźni 677

- kobiety 414

Daje to wskaźnik zatrudnienia 13,5 osób na 100 ha UR.

Kierunki produkcji określa się jako tradycyjne, ukształtowane przez warunki glebowo-klimatyczne. W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż. Uprawa zbóż stanowi 74,6% ogólnej powierzchni zasiewów. Powierzchnię zasiewów podstawowych zbóż obrazuje tabela 11.

Tabela 11. Powierzchnia zasiewów podstawowych zbóż.

Wyszczególnieni	Ogółem	
	ha	w %
OGÓŁEM	4570	100
Pszenica	1625	36
Żyto	549	12
Jęczmień	47	1
Owies	62	1
Pszennyto	421	9
Mieszanaka zbożowa	1575	34
Rzepak	291	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PSR 2010r.

Ziemniaki uprawiane były na powierzchni 381 ha, co stanowiło 6% ogólnej powierzchni zasiewów - dane na 2010r. W roku bieżącym szacuje się, że jest to powierzchnia około 100 ha. W produkcji zwierzęcej dominuje chów bydła mlecznego. Według PSR 2010 pogłowie zwierząt wynosiło: -bydła 6 064 szt.,

w tym: krowy 3 186 szt.

W przeliczeniu na 100 ha UR obsada bydła wynosiła 61 szt.

W miejscowości Sterdyń istnieje ferma trzody chlewnej, w której tucz prowadzony jest w czterech odrębnych instalacjach . W każdej po 2000 szt.

W gospodarstwach indywidualnych stan trzody chlewnej osiągnął poziom najniższy na przestrzeni ostatnich 15 lat i wynosi 1000 szt.

Poziom rozwoju rolnictwa oceniany przez IRRiGZ na podstawie zmiennych określających produkcję rolną takich jak :

- jakość rodzinnej przestrzeni produkcyjnej;
- udział użytków zielonych w strukturze użytków rolnych;
- udział indywidualnych gospodarstw powyżej 10 ha;
- stopień zaspokojenia potrzeb melioracji użytków rolnych;
- liczba ciągników;
- zatrudnienia w rolnictwie;
- plony ziemiopłodów (zbóż i ziemniaków);
- obsady zwierząt gospodarskich określono jako wysoki.

4.3 Turystyka

Gmina Sterdyń i okolice są doskonałym miejscem dla amatorów pieszych i rowerowych wycieczek. Na drogach lokalnych jest niewielki ruch, wiele utwardzonych dróg polnych i leśnych, po których można bezpiecznie się poruszać.

Gmina posiada duży potencjał turystyczny. Jej obszar obfituje w cenne przyrodniczo tereny.

Do obszarów o randze krajowej zaliczono duże uroczysko leśne – Puszcę Sterdyńską, położoną częściowo w gminie Sterdyń oraz całą pradolinę Bugu, łącznie z przyujściowym fragmentem doliny Cetynii (do wsi Szwejki). Uroczysko Sterdyń jest wyjątkowo bogate pod względem faunistycznym, florystycznym i krajobrazowym. Szczególnie bogata i dobrze poznana jest fauna ptaków. Interesujący fragment uroczyska znajduje się na zachód od

Kiełpińca. Jest to bardzo zróżnicowany morfologicznie teren, gdzie wzgórza przeplatają się podmokłymi obniżeniami. Zbiorowiska roślinne tworzą mozaikę. Wzgórza pochodzenia wydmowego porośnięte są borem mieszanym, w zagłębieniach porasta olsza, a w strefie ekotonowej znajduje się grąd niski.

Gmina Sterdyń znajduje się w granicach Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego i wraz z otuliną stanowi 84% powierzchni gminy. Jest on jednym z największych parków krajobrazowych w Polsce. Nadbużański Park Krajobrazowy jest pod względem faunistycznym jednym z ciekawszych i cenniejszych obszarów Polski. Szczególnie różnorodny jest świat ptaków. Można tutaj spotkać rzadkie w skali kraju dubelty, gągoły, bekasy kszuki, rybitwy zwyczajne i biało-czelne, kraski, cietrzewie i wiele innych. Do największych ptaków, które zasiedlają Nadbużański Park Krajobrazowy należą żuraw, bocian czarny i łabędź niemy. Na terenie parku i otuliny występuje znaczna liczba dużych ssaków kopytnych: łosi, jeleni, saren, dzików, a także wilków. Spośród ginących gatunków gadów występują żółw błotny, gniewosz plamisty, żmija zygzakowata, padalec i zaskroniec. Bug jest siedliskiem dla ryb i innych zwierząt wodnych. Występuje tu większość gatunków typowych dla wód słodkich: leszcz, płoć, krąp, ukleja, jelec i inne. Spotykane są też sum, szczupak, brzana, węgorz oraz chroniony głowacz białopłetwy.

Najbliżej położony rezerwat przyrody Sterdyń znajduje się w sąsiadującej gminie Ceranów. Zajmuje powierzchnię 11,91 ha. Rezerwat leży w granicach zwartego kompleksu leśnego, na terenie nadleśnictwa Holendernia. Utworzono go w celu ochrony starodrzewu sosnowego oraz miejsca lęgowego czapli siwej. Występują tu rzadkie gatunki roślin, takie jak: wawrzynek wilczydełko, przylaszczki, zawilce gajowe. Z gatunków chronionych dość licznie występuje również lilia złotogłów. Na terenie rezerwatu rośnie także kilka rzadkich w tej części kraju gatunków roślin. Są to: związana z lasami bukowymi, chroniona częściowo marzanka wonna, jastrzębiec łąkowy, jaskier kaszubski szczyr trwały i zachyłka trójkątna. Największą ciekawostką florystyczną jest jednak stanowisko chronionego gatunku o charakterze górskim parzydła leśnego, bardzo rzadkiego na terenie Polski niżowej. Północno-wschodnią część rezerwatu porasta drzewostan dębowy z domieszką lipy i grabu.

Szlaki turystyczne przebiegające przez gminę Sterdyń:

1. Nadbużański Szlak Rowerowy (niebieski) - trasa 420,8 km - Wyszków – Sadowne – Treblinka - Kosów Lacki - Sterdyń – Kurowice – Gródek – Drohiczyn - Siemiatycze – Serpelice - Janów Podlaski – Terespol – Sławatycze - Dorohusk - Dubienka – Hrubieszów.

Gmina Sterdyń - trasa biegnie drogą powiatową przez Grądy, Golanki, Lebiedzie – Sterdyń.

2. Nadbużański szlak Sokołów Podlaski – Treblinka – Sokołów Podlaski - Korczew - Wirów - Mołożew - Gródek Jabłonna Lacka - Łazówek - Sterdyń - Kosów Lacki - Treblinka.

3. Zatwierdzony przez Zarząd główny PTTK w Warszawie Kamieńczyk – Matejki – Białobrzegi - Kiełpiniec – Przewóz Nurski z odskokiem do Łazówka.

Trasa przez gminę Sterdyń przebiega w granicach Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, rozpoczyna się od Kamieńczyka, Następnie drogą powiatową trasa biegnie wzdłuż rzeki Bug po terenach lekko zwydmionych przez Matejki, Białobrzegi. Dalej drogą powiatową do Kiełpińca, następnie zabytkową aleją lipową do Holenderni, gdzie skręca na drogę żwirową i przez uroczysko Sterdyń, obok rezerwatu „Sterdyń” trasa prowadzi do Przewozu Nurskiego gm. Cerańów.

4. Szlak Konny - trasa 72 km - Seroczyn Kolonia „Stajnia u Macieja” – Kiełpiniec – Białobrzegi – Kamieńczyk – Łazówek – Wieska – Zaborna – Mołożew – Wirów – Mogielnica – Korczew.

Szlak konny rozpoczyna się w miejscowości Seroczyn Kolonia, skąd łąkami oraz drogami polnymi i leśnymi prowadzi do Chądzynia, następnie droga asfaltową, znajdującą się w pasie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego do Holenderni, przez uroczyska i rezerwat „Sterdyń” do Kiełpińca. Dalsza trasa prowadzi Nadbużańskimi ścieżkami przez miejscowości położone nad rzeką Bug: Białobrzegi, Matejki i Kamieńczyk do miejscowości Łazówek, stamtąd do Wieski.

5. Szlaki turystyczne powiatu sokołowskiego – przy których usytuowane są kapliczki, figury, krzyże przydrożne oraz inne obiekty o walorach krajoznawczych

6. Szlak Turystyczny Ceranów – Przekop Gajówka. Prowadzi od parku i kościoła w Ceranowie, obok rezerwatu Sterdyń, przez las uroczyska Sterdyń do Kiełpińca i dalej skrajem doliny Bugu przez Białobrzegi, Matejki, Kamieńczyk do Krzemienia

Oferta turystyczna gminy Sterdyń pod względem walorów przyrodniczych jest niezwykle interesująca, szczególnie w dobie wzrastającego popytu na ekologię, eko i agroturystykę. Turystyka wiejska służy zachowaniu dawnych zwyczajów, sztuki ludowej, rękodzieła i ochronie dziedzictwa kulinarnego. Wymaga to jednak urozmaicenia oferty wypoczynku, polepszenia warunków dojazdu oraz działań na rzecz poprawy standardów otoczenia. Podstawowe formy to turystyka piesza, rowerowa i samochodowa. Celem poszerzenia oferty turystycznej należy wyznaczyć atrakcyjne szlaki turystyczne.

Agroturystyka jest najlepszym sposobem na popularyzację gminy, ochronę przyrody i kultury. Wskazane jest również wyznaczenie terenów pod budownictwo letniskowe. Turystyka wiejska, a zwłaszcza agroturystyka, to również dodatkowe źródło dochodu dla rolników. Ważną rolę w rozwoju gminy odgrywa zaplecze sportowo - rekreacyjne. Duże znaczenie ma tzw. „turystyka edukacyjna”. Biorąc pod uwagę naturalność doliny Bugu, bogactwo fauny i flory należy tworzyć przyrodnicze szlaki turystyczne, szczególnie dla dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy znajdują się następujące obiekty dysponujące bazą noclegową:

- Gospodarstwo agroturystyczne w Białobrzegach
- Gospodarstwo agroturystyczne w Seroczynie
- Gospodarstwo agroturystyczne w Kiełpińcu
- Stajnia u Macieja w Seroczyn Kolonii
- Pałac Ossolińskich w Sterdyni

Właściciele gospodarstw agroturystycznych oferują potrawy kuchni regionalnej opartej na zdrowych produktach pochodzących z własnych gospodarstw rolnych lub okolicznych rolników.

Miejsca warte zwiedzenia:

Zespół Pałacowo Parkowy w Sterdyni. Pałac Ossolińskich to barokowa rezydencja, która w latach 1803-1809 została rozbudowana i przekształcona według projektu Jakuba Kubickiego we współpracy z Domenico Merlinim, światowej sławy włoskim architektem. Unikalną ozdobą pałacu są sale udekorowane odrestaurowanymi XIX wiecznymi polichromiami z motywami pompejskimi oraz obrazami z wizerunkami dawnych mieszkańców pałacu z rodu Ossolińskich. Uznaje się, że pałac został wzniesiony w 3 ćw. XVIII w.

Na kompleks otoczony 12 hektarowym parkiem w stylu angielskim składa się pałac, dwie stylowe oficyny oraz staropolski spichlerz.

Zespół dworski w Łazowie. Wpisany do rejestru zabytków. W skład zespołu wchodzi:

1. ruiny dworu, murowanego z około połowy XIX w.
2. czworak, murowany koniec XIX w.
3. rybakówka, murowana początek XX w.
4. obora, murowana koniec XIX w.
5. spichlerz, murowany początek XX w.
6. stodoła, drewniana lata 20 XX wieku
7. park dworski, 2 połowa XIX w.

Kościół parafialny p.w. św. Anny, usytuowany w centrum Sterdyni, wzniesiony w latach 1778-1782 z fundacji Antoniego, Stanisława i Józefa z Morsztynów Ossolińskich. Kościół posiada barokowo klasycystyczny wystrój i ołtarz z rzeźbami świętych: Józefa, Mateusza, Tadeusza i Jakuba Starszego, zachowane osiemnastowieczne ołtarze, ambonę i chrzcielnicę oraz kaplicę grobową Ossolińskich, a także epitafia panów Sterdyni Ossolińskich, Krasińskich i Górskich. Obok kościoła znajdują się dwie kostnice, wybudowane w końcu XVIII wieku, razem z kościołem. W Sterdyni na cmentarzu parafialnym znajdują się liczne nagrobki pochodzące z drugiej połowy XIX wieku oraz początku XX w. odznaczające się dużymi wartościami historycznymi i artystycznymi, m.in.: ks. Ludwika Broniszewskiego, ks. Erazma Parysa, ks.

Władysława Ołtarzewskiego, ks. Józefa Chromińskiego, Katarzyny Rosickiej, Sebastiana Rosickiego, Michała Lefevera, Augusta Dehnela.

Kościół drewniany w Seroczynie. Wzniesiony w drugiej połowie XVIII wieku, względnie w 1849 r. z fundacji Stanisława Ossolińskiego. W latach 1875-1921 kościół użytkowany był jako cerkiew prawosławna. Obok kościoła znajduje się czworoboczna, drewniana dzwonnica, wybudowana około połowy XIX w. Od 1993 r. kościół nie jest użytkowany. Na cmentarzu parafialnym w Seroczynie znajdują się nagrobki o dużych wartościach historycznych i artystycznych m.in. Franciszka Krysiaka, pośła na Sejm Józefa Milika, Jana Ryciaka i Jana Sińczuka.

Sanktuarium Maryjne w Łazówku. W 1772 r. wybudowano drewniany kościół na miejscu wcześniej istniejącego. Z racji posiadania cudownego obrazu Matki Boskiej Pocieszenia był odwiedzany przez liczne rzesze wiernych. W roku 1875 kościół unicki zamieniono na cerkiew prawosławną (do roku 1915). Obecną świątynię zbudowano w latach 1983-1987.

Pozostałości dawnego Zespołu Folwarcznego w Paulinowie. W jego skład wchodzi:

- rządcówka drewniana z końca XIX w;
- dom (czworak) drewniany z końca XIX w; który był przeznaczony dla służby folwarcznej;
- gorzelnia murowana wybudowana w 1854 r;
- magazyn spirytusowy z XIX w;

Kapliczki. Na szczególną uwagę zasługują kapliczki: Kapliczka w Sterdyni, z przełomu XVIII i XIX wieku z barokową drewnianą rzeźbą św. Floriana patrona strażaków, wzniesiona na cokole, usytuowana na wprost bramy wjazdowej do Pałacu Ossolińskich, Kamienna Kapliczka Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Sterdyni, wykonana w 1856 roku przez Konstantego Hegla. Figurka znajduje się na skrzyżowaniu dróg do Sokołowa Podlaskiego i Jabłonny Lackiej, zabytkowa kapliczka w Seroczynie, usytuowana pośrodku wsi.

Miejsca pamięci: Pomnik ku czci Henryka Oleksiaka Wichury, komendanta AK w Paulinowie, Pomnik upamiętniający uwłaszczenie chłopów przez Rząd Narodowy w 1863 r. w Sterdyni wzniesiony w 1963 roku w setną rocznicę uwłaszczenia, Pomnik poświęcony żołnierzom AK w Sterdyni, wykonany z dużego granitowego głazu.

V. Infrastruktura techniczna

5.1 Sieć komunikacyjna

Podstawą dynamicznego rozwoju gminy jest dostępność komunikacyjna. Do podwyższenia jakości życia niezbędne jest dostarczenie wszelkich dóbr i usług. Sieć dróg na terenie gminy Sterdyń jest dobrze rozwinięta. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 63 Węgorzewo – Sławatycze na odcinku ok. 15km., drogi powiatowe (51km.) i drogi gminne (54km.). Układ tras komunikacyjnych stanowią droga krajowa, drogi powiatowe i drogi gminne, zapewniając połączenia z Warszawą, oraz sąsiednimi powiatami, gminami oraz połączenia wewnątrz gminy. Niestety większość tych dróg jest w niezadowalającym stanie technicznym. Wynika to z wysokich kosztów inwestycji związanych z remontami i modernizacją dróg. Usługi w zakresie transportu osób zapewnia PKS Sokołów Podlaski oraz przewoźnicy prywatni.

W każdym roku zachodzi potrzeba zwiększenia środków na budowę i modernizację dróg powiatowych i gminnych. Dotyczy to:

- modernizacji i budowy nawierzchni,
- udrażniania rowów i przepustów,
- usprawnienia skrzyżowań,
- dostosowania parametrów dla danej kategorii,
- odpowiedniego oznakowania.

Drogi gruntowe w większości posiadają zaniżone parametry techniczne. Zakłada się systematyczną modernizację nawierzchni istniejących dróg gminnych.

5.2 Sieć teleinformatyczna

Dostęp do usług teleinformatycznych jest niezmiernie ważny dla rozwoju społeczno – gospodarczego. Budowanie społeczeństwa informacyjnego jest jednym z celów gminy Sterdyń. Podstawą do osiągnięcia tego celu jest możliwość korzystania z Internetu i usług telekomunikacyjnych. Z informacji Urzędu Gminy wynika, że większość mieszkańców gminy Sterdyń ma możliwość korzystania z usług telekomunikacyjnych i Internetu.

5.3 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Na terenie gminy Sterdyń funkcjonują dwie Stacje Uzdatniania Wody w Lebedziach i w Łazowie. Stacja w Łazowie została gruntownie przebudowana i zmodernizowana w 2009 r.

Natomiast modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Lebedziach jest zaplanowana na rok 2016. Z wodociągu korzysta 99% mieszkańców gminy.

Na terenie gminy istnieje gminna oczyszczalnia ścieków, która odbiera ścieki od mieszkańców wsi Sterdyń, Lebedzie, Dziecioły Bliższe i Dziecioły Dalsze. Oczyszczalnia odbiera ścieki od 33% mieszkańców gminy. Na rok 2016 zaplanowano opracowanie dokumentacji technicznej na budowę sieci kanalizacyjnej do miejscowości Chądryń.

Mieszkańcy gminy interesują się także budową przydomowych oczyszczalni ścieków. Co prawda na terenie gminy zarejestrowanych jest tylko 16 przydomowych oczyszczalni. Jednak widać wzrost zainteresowania tym tematem wśród mieszkańców. W 2015 r. opracowana została dokumentacja na budowę ok. 80 oczyszczalni. Projekty opracowane zostały dla mieszkańców, którzy złożyli deklaracje. Na lata 2017-2018 zaplanowana jest realizacja zadania dotycząca budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Przydomowe oczyszczalnie są ekologiczne, nie wydzielają zapachów, są szczelne i stosunkowo niedrogie w utrzymaniu. Eksploatatorem obydwu stacji uzdatniania wody i gminnej oczyszczalni ścieków jest Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Węgrowie. Związek dba o konserwację oraz bieżący nadzór nad obiektami mając na celu ich bezawaryjność, ekonomiczność i długotrwałe funkcjonowanie. Cena wody obowiązująca w 2015 r. wynosi 2,27zł. netto natomiast cena ścieków to 3,28zł. netto.

Prawidłowy rozwój infrastruktury z zakresu gospodarki wodno - ściekowej jest jednym z najważniejszych celów strategicznych postawionych przez Gminę Sterdyń.

5.4 Sieć gazowa

Obecnie na terenie gminy Sterdyń nie występuje sieć gazowa. Zakłada się, że tereny o zwartej zabudowie wiejskiej w przyszłości objęte zostaną siecią gazu ziemnego. Władze samorządowe mają na uwadze zalety gazu ziemnego oraz świadomość, że byłby najwygodniejszym nośnikiem energii dla mieszkańców gminy, a także najbardziej przyjaznym surowcem dla środowiska naturalnego.

5.5 Gospodarka odpadami na terenie gminy Sterdyń.

W związku ze zmianą systemu gospodarki odpadami od dnia 01.07.2013 r., gmina przejęła od właścicieli nieruchomości obowiązki związane z gospodarką odpadami

komunalnymi.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Gminy Sterdyń w okresie od 01.07.2014 r. do 30.06.2015 r. zajmowała się firma „STAUBACH” Sp. z o.o. ul. Marszałkowska 111, 00-102 Warszawa natomiast od 01.07.2015 do 30.06.2016 r. zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 07-100 Węgrów ul. Gdańska 69- firmy zostały wyłonione w trybie przetargu nieograniczonego.

Zakład Usług Komunalnych „JAWA” Iwona Wojtczuk z siedzibą 08-330 Kosów Lacki ul. Wolności 51 w ramach zawartej umowy z gminą prowadzi Punkt Selektywny Zbierania Odpadów Komunalnych zlokalizowany w miejscowości Olszew gm. Ceranów na działce o nr ew. 191/2 do którego mieszkańcy mogli przywozić takie odpady jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji i odpady zielone, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z remontów, i innych robót budowlanych wykonywanych przez właściciela nieruchomości we własnym zakresie na wykonanie których nie jest wymagane zgłoszenie do administracji architektoniczno-budowlanej.

Na terenie gminy Sterdyń stosowany jest workowo-pojemnikowy system odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Odpady zmieszane odbierane są w 120 l czarnych workach specjalnie do tego przeznaczonych lub pojemnikach 120 l i 240 l.

Odpady segregowane odbierane są z 240 l pojemników specjalnie do tego przeznaczonych i oznakowanych tj. niebieski na papier, żółty na tworzywa sztuczne, zielony na szkło w które zaopatrzone jest ponad 90% mieszkańców gminy. Do selektywnej zbiórki odpadów mogą być stosowane kolorowe przezroczyste worki przystosowane do odbioru poszczególnych frakcji odpadów.

Przy zabudowie wielorodzinnej stosowane są kontenery o pojemności 1100 l lub kontener KP-7 na odpad ogólny stały i pojemniki 1100 l na odpady segregowane specjalnie oznakowane.

Zbiórką odpadów objętych było 30 sołectw z terenu gminy Sterdyń, w tym:
w 2012 r. - 3 501 osób zamieszkałych i 1229 nieruchomości;
w 2013 r. - 3 599 osób zamieszkałych i 1 326 złożonych deklaracji w tym 277 gospodarstw nie

prowadziło selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;

w 2014 r. - 3 516 osób zamieszkałych i 1279 złożonych deklaracji w tym 48 gospodarstw nie prowadziło selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;

Z terenu gminy Sterdyń w latach 2012- 2014 odebrane były odpady:

w 2012 r. 245,2 Mg zmieszane odpady komunalne i 40,4 Mg odpady segregowane – łącznie 285,6 Mg, na 1 mieszkańca przypada - 81,6 kg;

w 2013 r. 181,0 Mg zmieszane odpady komunalne i 54,8 Mg odpady segregowane, łącznie 235,8 Mg, na 1 mieszkańca przypada - 65,6 kg;

w 2014 r. 237,9 Mg zmieszane odpady komunalne i 41,0 Mg odpady segregowane, łącznie 278,9 Mg, na 1 mieszkańca przypada - 79,4 kg

Z terenu gminy Sterdyń w latach 2012- 2014 odbierana była folia rolnicza:

w 2012 r. - 48,0 Mg folia rolnicza,

w 2013 r. - 40,0 Mg folii rolniczej,

w 2014 r. - 41,0 Mg folii rolniczej,

Odbiorem folii rolniczej zajmuje się PHU"ROBERT" Robert Godlewski Drewnowo – Ziemaki 19,07-325 Boguty.

W ramach dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i środków własnych na terenie gminy Sterdyń prowadzona jest zbiórka azbestu tj. płyty faliste i płaskie azbestowo-cementowe odbierane są od właścicieli nieruchomości w miarę składanych zgłoszeń.

Aby zwiększyć procent odpadów segregowanych planowana jest w przyszłości budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie gminy Sterdyń oraz ciągła edukacja mieszkańców w tym zakresie.

5.6 Gospodarka mieszkaniowa

Mieszkaniowy zasób gminy stanowią następujące lokale będące własnością gminy:

- 1) Budynek poszkolny w Kiełpińcu 3 lokale;
- 2) Budynek Ośrodka Zdrowia w Sterdyni 2 lokale;
- 3) Budynek poszkolny w Paderewku 2 lokale;

4) Budynek przy ul. Nadrzecznej w Lebiedziach 4 lokale.

Łączna powierzchnia użytkowa lokali wynosi 369,88 m². W skład mieszkaniowego zasobu Gminy wchodzi 4 lokale socjalne o łącznej powierzchni użytkowej 80 m². Stan techniczny lokali mieszkaniowych jest dobry, średni i zadowalający.

5.7 Inwestycje

Realizacja inwestycji na terenie gminy wpływa na rozwój przestrzeni publicznej, poprawia jakość życia mieszkańców oraz zachęca zewnętrznych przedsiębiorców. Teren gminy staje się bardziej konkurencyjny i atrakcyjny w stosunku do gmin sąsiednich. Jednak realizacja inwestycji z punktu widzenia samorządu nie jest rzeczą łatwą. Utrudnione procedury prawne oraz wysokie koszty ograniczają liczebność inwestycyjną. Szansą na dynamiczną politykę inwestycyjną są środki pozyskane z funduszy europejskich. Dlatego też gmina dokłada wszelkich starań aby pozyskać jak najwięcej takich środków pokonując przy tym bariery proceduralne. W okresie finansowania 2007-2013 zrealizowano 45 różnego rodzaju inwestycje.

W budżecie na rok 2016 znajdują się następujące zadania inwestycyjne:

1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sterdyń;
2. Montaż instalacji solarnych;
3. Przebudowa drogi gminnej Nr 390909W Sterdyń – Dziecioły – Chądzyn;
4. Przebudowa Stacji Uzdatniania Wody w Lebiedziach;
5. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Chądzyn;
6. Remont świetlicy wiejskiej w Sterdyni oraz zakup wyposażenia.

Planuje się także inwestycje z dziedziny odnawialnych źródeł energii w zakresie ogniw fotowoltaicznych, które służą do zmiany energii pozyskanej z promieniowania słonecznego w prąd elektryczny. Inwestycje te są obecnie bardzo popularne szczególnie ze względu na opłacalność. Samorząd gminny będzie także realizował zadania z zakresu ochrony środowiska, oświaty i edukacji w miarę możliwości i potrzeb.

VI. Budżet.

Budżet gminy

Finanse samorządu terytorialnego są to zasoby i środki pieniężne oraz operacje finansowe polegające na gromadzeniu dochodów oraz przychodów , a także na dokonywaniu wydatków i rozchodów przez jednostki samorządu terytorialnego w celu sfinansowania zadań własnych i zleconych . Podstawą samodzielności gminy jest jej budżet. Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy oraz najważniejszym narzędziem do jej realizacji. Jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy po zaopiniowaniu przez Regionalną Izbę Obrachunkową . Budżet jednostki samorządu terytorialnego to roczny plan dochodów i wydatków przychodów i rozchodów. Za wykonanie budżetu odpowiada Wójt , przedstawiając Radzie Gminy do 30 czerwca roku następnego po roku sprawozdawczym sprawozdanie z wykonania budżetu , które jest podstawą do udzielenia organowi wykonawczemu absolutorium z wykonania budżetu . Oprócz corocznie ustalanych i realizowanych planów budżetowych gmina posiada również Wieloletnią Prognozę Finansową . Obecnie Wieloletnia Prognoza Finansowa skonstruowana jest na lata 2015-2030.

Dochody.

Budżet gminy zasilają dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych, do których zaliczamy :

- Podatek rolny,
- Podatek od nieruchomości,
- Podatek leśny,
- Podatek od środków transportowych,
- Podatek od spadków i darowizn,
- Podatek od czynności cywilnoprawnych,
- Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych ,płacony w formie karty podatkowej,
- Inne opłaty np. skarbowe, targowe,

Ważnym źródłem dochodów są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), od osób prawnych (CIT) oraz subwencje i dotacje celowe.

Tabela Nr 12. Dochody gminy Sterdyń w latach 2012-2015 (w zł.)

ROK	RODZAJE DOCHODÓW						RAZEM w zł.
	DOCHODY WŁASNE		DOTACJE CELOWE		SUBWENCJE		
	w zł	%	w zł	%	w zł	%	
2012	3 302 048,30	28,8	2 796 127,88	24,3	5 385 610,00	46,9	11 483 786,18
2013	3 477 815,30	31,8	2 019 947,50	18,5	5 442 301,00	49,7	10 940 063,80
2014	3 803 727,14	32,9	2 721 391,67	23,6	5 020 041,00	43,5	11 545 159,81
2015 (plan)	4 066 736,00	35,9	2 097 768,23	18,6	5 148 760,00	45,5	11 313 264,23

Źródło: Opracowanie własne.

W latach 2012 – 2015 dochody własne gminy Sterdyń kształtują się na poziomie 3-4 ml zł, co oznacza ponad 30 % udziału w dochodach ogółem, natomiast udział subwencji to średnio 45 %, zaś dotacji na poziomie 20 %.

Tabela nr 13. Struktura dochodów gminy Sterdyń w latach 2012-2015(w zł)

L.p .	Działy	ROK			
		2012	2013	2014	2015 plan
1.	Rolnictwo i łowiectwo	384 125,06	460 414,01	526 435,80	765 101,87
2.	Transport i łączność	291 861,96	45 998,50	86 936,75	40 000,00
3.	Turystyka			189 030,58	26 354,00
4.	Gospodarka mieszkaniowa	498 533,72	150 095,52	130 800,40	277 217,00
5.	Działalność usługowa	5 000,00			
6.	Administracja publiczna	83 514,66	45 761,45	55 494,67	63 336,00
7.	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2 881,00	791,00	41 560	48 771,00
	Obrona narodowa		500,00		
8.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	15 348,00	300,00	123,02	
9.	Dochody od osób prawnych ,od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	2 998 435,33	3 231 634,18	3 177 688,22	3 300 565,00
10.	Różne rozliczenia	5 441 441,39	5 503 468,35	5 089 298,51	5 231 282,36
11.	Oświata i wychowanie	66 370,05	304 999,51	215 033,24	199 647,00
12.	Pomoc społeczna	1 290 328,05	1 088 093,90	1 063 300,87	977 643,00

13.	Edukacyjna opieka wychowawcza	18 739,00	22 113,10	22 280,00	12 081,00
14.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	53 694,96	72 838,28	705 996,75	371 266,00
15.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	223 743,00	13 056,00	241 181,00	
16.	Kultura fizyczna	109 770,00			
Ogółem		11 483 786,18	10 940 063,80	11 545 159,81	11 313 264,23

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 14. Dochody gminy Sterdyń według podziału na bieżące i majątkowe w latach 2012-2015 (w zł.)

ROK	DOCHODY		
	BIEŻĄCE	MAJĄTKOWE	OGÓŁEM
2012	10 549 230,63	934 555,55	11 483 786,18
2013	10 703 792,14	236 271,66	10 940 063,80
2014	11 001 325,77	543 834,04	11 545 159,81
2015 (plan)	10 998 467,02	314 797,21	11 313 264,23

Źródło: Opracowanie własne.

Dochody majątkowe są to wpływy ze sprzedaży mienia oraz dotacje celowe na zadania inwestycyjne. Dochody bieżące to pozostałe dochody gminy, a najwyższe wpływy zasilające budżet to : subwencje, udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych , podatki lokalne oraz dotacje na działalność bieżącą .

Wydatki

Zgodnie z art. 44 ustawy o finansach publicznych wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w ustawie budżetowej, uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego, w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych .Wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, a także w sposób

umożliwiający terminową realizację zadań w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Art. 52 mówi, że wydatki oraz łączne rozchody stanowią nieprzekraczalny limit, a zmiany w zakresie przychodów i kosztów wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym.

Wydatki podobnie jak dochody dzieli się na bieżące i majątkowe. Do bieżących wydatków budżetowych zalicza się wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, zakup materiałów i wyposażenia, zakup usług remontowych i usług niezbędnych do prowadzenia działalności statutowej, utrzymanie obiektów użyteczności publicznej itp. Wydatkami majątkowymi są np. wydatki na zakupy inwestycyjne i związane z realizacją inwestycji, zakup akcji.

Tabela nr 15. Wydatki gminy Sterdyń według podziału na bieżące i majątkowe w latach 2012-2015(w zł.)

ROK	WYDATKI		
	BIEŻĄCE	MAJĄTKOWE	OGÓŁEM
2012	9 627 012,31	1 030 315,00	10 657 327,31
2013	9 537 159,54	920 421,53	10 457 581,07
2014	10 021 561,82	2 070 969,33	12 092 531,15
2015(plan)	10 308 303,20	1 179 463,60	11 487 766,80

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 16. Struktura wydatków gminy Sterdyń w latach 2012-2015(w zł.).

L.p.	DZIAŁY	ROK			
		2012	2013	2014	2015(plan)
1.	Rolnictwo i łowieckie	408 472,62	903 636,12	831 595,17	1 074 191,87
2.	Przetwórstwo przemysłowe	5 952,24		4 195,28	7 568,96
3.	Transport i łączność	701 526,07	378 415,70	1 174 624,47	684 691,65
4.	Turystyka			276 940,40	10 837,50
5.	Gospodarka mieszkaniowa	227 163,16	112 559,01	340 361,19	185 120,02
6.	Działalność usługowa	5 148,30	142,2	181,50	150
7.	Administracja publiczna	1 777 793,82	1 678 194,15	1 858 649,03	1 787 544,78

	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa				
8.		2 881,00	791,00	41 560,00	48 771,00
9.	Obrona narodowa		500,00		
10.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	185 340,82	166 705,39	204 403,12	184 811,12
11.	Obsługa długu publicznego	203 641,72	130 565,13	109 301,13	180 200,00
12.	Różne rozliczenia	5 386,73	4 519,25	5 192,28	97 550,00
13.	Oświata i wychowanie	4 160 049,71	4 295 674,32	4 314 063,40	4 505 203,00
14.	Ochrona zdrowia	45 585,64	45 343,32	43 388,67	52 117,00
15.	Pomoc społeczna	1 603 108,62	1 431 330,12	1 396 363,48	1 410 344,00
16.	Edukacyjna opieka wychowawcza	256 253,02	230 758,61	237 933,81	244 504,00
17.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	269 428,91	382 363,54	834 788,62	621 161,00
18.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	578 209,55	653 616,55	393 760,45	350 850,90
19.	Kultura fizyczna i sport	221 385,38	42 466,66	25 229,15	42 150,00
	Ogółem	10 657 327,31	10 457 581,07	12 092 531,15	11 487 766,80

Źródło: Opracowanie własne.

Wynik budżetu

Tabela nr 17. Wydatki i dochody gminy Sterdyń w latach 2012-2015(w zł.).

ROK	DOCHODY BUDŻETOWE	WYDATKI BUDŻETOWE	DEFICYT/NADWYŻKA
2012	11 483 786,18	10 657 327,31	826 458,87
2013	10 940 063,80	10 457 581,07	482 482,73
2014	11 545 159,81	12 092 531,15	-547 371,34
2015(plan)	11 313 264,23	11 487 766,80	-174 502,57

Źródło: Opracowanie własne.

W latach 2012 i 2013 budżet gminy wykazuje nadwyżkę budżetową , zaś wynik finansowy roku 2014 i 2015 jest deficytowy .

VII. Analiza SWOT

6.1 Mocne i słabe strony.

Analiza SWOT ma na celu zestawienie mocnych i słabych stron gminy Sterdyń oraz ocenę jej szans i zagrożeń. Dzięki analizie SWOT zidentyfikowane zostaną czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, które wpływają na rozwój gminy oraz określone zostaną zależności między nimi. Wskazane zostaną także kierunki działań gminy Sterdyń przy zminimalizowaniu zagrożeń i ograniczeniu słabych stron, a wykorzystaniu szans i mocnych stron.

Do czynników wewnętrznych zaliczamy mocne i słabe strony.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
STREFA DEMOGRAFICZNA SPOŁECZNA	
Duża przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców gminy	Problem bezrobocia wśród mieszkańców gminy
Zasoby siły roboczej o różnych kwalifikacjach	Dysproporcja dochodów w poszczególnych grupach społecznych
Działalność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej	Wzrost ubóstwa wśród rolników i innych grup społecznych związanych z niskimi dochodami
Działalność stowarzyszeń	Wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej w związku z ubożeniem ludności wiejskiej
Cykliczne imprezy kulturalno – sportowe dla wszystkich mieszkańców	Starzenie się ludności na terenie gminy
Dostęp do publicznej służby zdrowia	Migracja osób młodych i wykształconych w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia
	Brak miejsc pracy na terenie gminy
STREFA GOSPODARCZA	
Baza surowcowa dla przemysłu rolno - spożywczego	Mały dopływ kapitału zewnętrznego i zagranicznego
Walory przyrodnicze dla rozwoju agroturystyki, turystyki, sportu i rekreacji	Duża liczba osób utrzymująca się z rolnictwa
Zasoby siły roboczej	Małe gospodarstwa rolne
Tradycje i duże doświadczenie w produkcji rolnej	Małe zróżnicowanie prowadzonych na terenie gminy działalności gospodarczych
Dobra jakość gleb na terenie gminy – 70% to klasa bardzo dobra i dobra	Słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna
Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego	Brak zakładów przetwórczych i organizacji zbytu
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
Sieć wodociągowa obejmuje 99% gminy	Brak sieci gazowej i ciepłowniczej
Oczyszczalnia w Lebedziach przygotowana	Niewielki procent skanalizowania gminy

do odbioru dodatkowych ścieków	
Realizowane zadanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Niedobory w zakresie infrastruktury drogowej i okołodrogowej
Przebieg przez teren gminy drogi krajowej nr 63 Sławatycze – Węgorzewo	Mały udział instalacji opartych na odnawialnych źródłach energii
Dostęp do telefonii stacjonarnej i komórkowej	
Dobry dostęp do Internetu	
Dobre wyposażenie i stan budynków użyteczności publicznej	
Możliwość pozyskania środków finansowych na instalacje solarne i ogniwa fotowoltaiczne – opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
Wysoki poziom szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego	Brak żłobka na terenie gminy
Ośrodki zdrowia dobrze wyposażone w sprzęt medyczny	Brak poradni specjalistycznej
Dobra baza do prowadzenia działalności kulturalnej i sportowej	Brak szkolnictwa średniego
	Niska liczba mieszkań socjalnych i komunalnych
STREFA PRZYRODNICZA	
Duży stopień naturalności doliny Bugu i małych rzeczek Cetyni i Buczynki	Obszar deficytu wodnego
Część gminy znajduje się w Nadbużańskim Parku Krajobrazowym (bogactwo fauny i flory) oraz w obszarze chronionego krajobrazu	Wylesienie ternu
Dobrze zachowane środowisko przyrodnicze	
Brak dużych zakładów produkcyjnych	
Niski poziom zanieczyszczenia środowiska	
Piękne krajobrazy nadbużańskie	
Konkursy ekologiczne w szkołach	
Występują pomniki przyrody	

6.2 Szanse i zagrożenia.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwości wykorzystania środków Unii	Brak stabilności rynku rolnego w obliczu

Europejskiej na inwestycje o charakterze infrastrukturalnym oraz na rozwój kapitału ludzkiego	polityki państwa
Dostęp do doradztwa rolniczego	Niestabilna i skomplikowana polityka podatkowa
Dostęp do unijnych rynków pracy	Brak efektywnej polityki państwa względem wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw
Możliwość zaciągania tanich preferencyjnych kredytów szczególnie dla rolników	Brak miejsc pracy
Większy udział mieszkańców w życiu i rozwoju gminy (społeczeństwo obywatelskie)	Trudne procedury pozyskania środków z Unii Europejskiej
Nowe technologie wymiany informacji	Konkurencja ze strony sąsiednich gmin
Zwiększające się zapotrzebowanie na produkty ekologiczne i zdrową żywność niskoprzetworzoną	Duże ryzyko i koszty związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej
Ogólnokrajowy wzrost zainteresowania produktami regionalnymi i kulturą regionu	Wysokie wymagania określone dyrektywami UE
Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy	Duża konkurencja przy ubieganiu się o unijne pieniądze
Zwiększające się zapotrzebowanie na agroturystykę	Odptyw kwalifikowanej siły roboczej i kapitału oraz pogorszenie się konkurencyjności regionu w stosunku do regionów UE
Zwiększające się zapotrzebowanie na usługi okołoturystyczne	Przekazywanie gminie zadań bez pełnego zabezpieczenia finansowego
Możliwość wykorzystania środków krajowych jako wsparcie do inwestycji proekologicznych i infrastrukturalnych	
Możliwość wprowadzania nowych instrumentów aktywizujących osoby bezrobotne	

VIII. Wizja i misja gminy do 2025

Wizja

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak organizacja zamierza być postrzegana w przyszłości.

Wizja rozwoju gminy Sterdyń musi ponadto być wyzwaniem oraz nadawać sens wszelkim działaniom podejmowanym zarówno przez władze, jak i poszczególnych mieszkańców gminy.

Wizja gminy Sterdyń na lata 2016-2025 została sformułowana w następujący sposób:

Gmina Sterdyń – gmina przyjazna mieszkańcom i inwestorom, z rozwijającą się infrastrukturą społeczną oraz techniczną, na obszarze której przestrzegana jest zasada zrównoważonego rozwoju w każdym aspekcie życia.

Misja

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja.

Misja to wyrażenie celów i zasad rozwoju strategicznego, określenie misji gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy jaką ma spełniać na rzecz społeczności lokalnej.

Misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe określono następującą misję:

Zapewnienie mieszkańcom gminy wysokiej jakości życia poprzez tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy i skuteczne zaspokajanie ich potrzeb z wykorzystaniem możliwości finansowania rozwoju ze środków Unii Europejskiej.

Przez podniesienie jakości życia rozumie się istotną poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym.

IX. Główne cele strategiczne rozwoju gminy.

Wszystkie przedstawione w niniejszym dokumencie uwagi i założenia dotyczące uwarunkowań oraz realizacji dokumentu „Strategia rozwoju gminy Sterdyń na lata 2016-20125” nie wyczerpują oceny możliwości realizacyjnych. Nawet najlepiej skonstruowany dokument, zwłaszcza odnoszący się do przyszłości, w toku realizacji może podlegać różnym weryfikacjom, które niosą postęp cywilizacyjny oraz zmiany polityczne, prawne i ekonomiczne w skali globalnej, europejskiej, krajowej, czy regionalnej.

Rozwój regionalny jest determinowany przez wiele czynników, z których część ma charakter zmienny. Największy wpływ na rozwój gminy będzie miała polityka gospodarcza, regionalna, finansowa i społeczna państwa. Ogromną rolę będą odgrywać priorytety rozwojowe przyjęte przez UE. Niemniejsze znaczenie mieć będą działania samorządu województwa mazowieckiego w zakresie alokacji przestrzennej środków finansowych i programów wsparcia obszarów peryferyjnych położonych poza bezpośrednim kręgiem oddziaływania impulsów rozwojowych wywoływanych przez duże miasta.

Analiza szeregu materiałów zebranych i wykorzystanych w trakcie prac na strategię, wnioski wypływające od mieszkańców, informacje zebrane poprzez ankietyzację wskazują na sferę gospodarki jako istotną i kluczową w rozwiązywaniu i pokonywaniu barier rozwojowych.

Cele strategiczne i przypisane do nich cele operacyjne gminy Sterdyń określone są do roku 2025, służą osiągnięciu misji gminy i wyznaczają kierunki działań.

Celem nadrzędnym

jest stworzenie optymalnych warunków zamieszkania.

Celem głównym

zrównoważony, zgodny z dyrektywami Unii Europejskiej, społecznie zaakceptowany, dynamiczny rozwój gminy z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego i ludzkiego, z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska.

Realizację celu nadrzędnego i głównego można osiągnąć realizując cele strategiczne :

1. Wzrost dotychczasowego tempa rozwoju gospodarczego;
2. Troska o ład przestrzenny;
3. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego;

4. Stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji;
5. Dbłość o czystość i estetykę otoczenia;
6. Wszechstronne przygotowanie młodzieży do kontynuacji nauki w średnich szkołach i szkołach wyższych.
7. Podniesienie poziomu opieki zdrowotnej;
8. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego;
9. Podniesienie poziomu świadomości kulturowej mieszkańców gminy;
10. Restrukturyzacja rolnictwa;
11. Zapobieganie odłogowaniu terenów gminy.
12. Wzrost jakości kapitału ludzkiego i aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy.
13. Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy.
14. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i rozwój społeczeństwa informatycznego.

1. Cel strategiczny - utrzymanie dotychczasowego tempa rozwoju gospodarczego

Cele operacyjne:

- kontynuacja polityki proinwestycyjnej;
- promocja obszarów oraz stref aktywności gospodarczej na terenie Sterdyń;
- promocja terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe;
- promowanie Gminy

2. Cel strategiczny - troska o ład przestrzenny

Cele operacyjne:

- planowanie przestrzenne obejmujące całe miejscowości;
- zabezpieczać w planach tereny na realizację celów publicznych;
- rozwiązywanie problemów komunikacyjnych poprzez budowę/przebudowę/modernizację dróg;

- rozdział funkcji mieszkaniowych od gospodarczych.

3. Cel strategiczny – zachowanie i ochrona środowiska naturalnego

Cele operacyjne:

- preferowanie inwestycji o technologii przyjaznej dla środowiska;
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- wspieranie edukacji ekologicznej i promocja postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy;
- zwiększenie obszaru zadrzewień i terenów zielonych na terenie gminy;
- dostosowanie zagospodarowania przestrzennego w rejonach cennych turystycznie do potrzeb przyszłego rozwoju turystyki i rekreacji;
- realizacja ustaleń wynikających z Uchwały o Obszarze Chronionego Krajobrazu;
- dbałość o pomniki przyrody istniejące na terenie gminy;
- dbałość o czystość wód;
- wprowadzanie instrumentów prawnych, które zminimalizują zjawisko „dzikich wysypisk”.

4. Cel strategiczny - stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji.

Cele operacyjne:

- budowa/przebudowa/remont i utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w miejscowościach sołeckich;
- Budowa / przebudowa / remont boisk sportowych i innych obiektów sportowo rekreacyjnych;
- upowszechnianie sportu masowego, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- Budowa / przebudowa / remont świetlic wiejskich i obiektów kulturalnych wraz z otaczającą infrastrukturą;
- zabezpieczenie aktywnego wypoczynku dla mieszkańców starszego pokolenia;

- wspieranie nowych form organizacyjnych rekreacji dla całych rodzin;
- zagospodarowanie centrów wsi jako miejsc służących rekreacji, wypoczynkowi, spotkaniom mieszkańców;
- place zabaw dla dzieci, boiska i parki;
- zagospodarowanie otoczenia jezior oraz ich oczyszczanie znajdujących się na terenie gminy Sterdyń;
- wykorzystanie lasów do celów rekreacyjnych przy współpracy z Nadleśnictwem;
- wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystycznych: pieszych i rowerowych;
- utworzenie wzdłuż ścieżek pieszo – rowerowych miejsc postojowych wraz z infrastrukturą;

5. Cel strategiczny - dbałość o czystość i estetykę otoczenia

Cele operacyjne:

- promowanie zachowań mieszkańców prowadzących do utrzymywania w czystości swoich posesji;
- dbałość o istniejące tereny zielone;
- zielen i kwiaty w parkach, skwerach, przy drogach i na placach publicznych.

6. Cel strategiczny - wszechstronne przygotowanie młodzieży do kontynuacji nauki w szkołach wyższych oraz nauki zawodu.

Cele operacyjne:

- podniesienie efektywności nauczania w gminnych placówkach oświatowych;
- rozwój bazy dla edukacji przedszkolnej;
- nacisk na edukację obywatelską w gimnazjach;
- utrzymywanie wysokiego poziomu wyposażenia szkół;
- modernizacja/przebudowa placówek oświatowych i infrastruktury przyszkolnej;
- wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i sprzęt rekreacyjny.

7. Cel strategiczny – podwyższenie poziomu opieki zdrowotnej

Cele operacyjne:

- wspieranie rozwoju obiektów służących ochronie zdrowia i rehabilitacji;
- kreowanie możliwości tworzenia dodatkowych gabinetów medycznych specjalistycznych;
- wspieranie programów badań i szczepień profilaktycznych mieszkańców Gminy.

8. Cel strategiczny – rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Cele operacyjne:

- podnoszenie świadomości obywatelskiej;
- zwiększenie aktywności mieszkańców w zakresie technik multimedialnych;
- wspieranie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

9. Cel strategiczny - podniesienie świadomości obywatelskiej mieszkańców gminy w dziedzinie kultury i dziedzictwa narodowego.

Cele operacyjne :

- wspieranie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu realizującego w pełnym zakresie oczekiwania mieszkańców;
- dalsza aktywizacja mieszkańców sołectw do uczestniczenia w działaniach z zakresu kultury;
- wspieranie organizacji pozarządowych promujących historię naszego regionu i kraju.

10. Cel strategiczny - restrukturyzacja rolnictwa

Cele operacyjne:

- wykorzystanie gruntów słabych klas bonitacyjnych do produkcji energii odnawialnej lub zalesień;
- upowszechnianie rolnictwa ekologicznego i agroturystyki w gospodarstwach o mniejszym areale i potencjale rolnym;

- dążenie do ograniczania przeznaczania gruntów wysokich klas bonitacyjnych pod budownictwo;
- stworzyć możliwości przekwalifikowania zawodowego dla rolników chcących odejść od rolnictwa.
- organizowanie specjalistycznych szkoleń dla rolników;
- promowanie stosowania nowych technik w produkcji rolnej;
- promowanie powstawania grup producenckich;
- promowanie ekologicznej produkcji rolnej

11. Cel strategiczny - zapobieganie nadmiernemu osuszaniu terenów gminy.

Cele operacyjne:

- odbudowa rowów melioracyjnych i zbiorników wodnych na terenie Gminy;
- zagospodarowanie wód po ściekowych z oczyszczalni ścieków na terenie Gminy;
- zagospodarowanie wód opadowych;
- oczka śródpolne.

12. Cel strategiczny - wzrost jakości kapitału ludzkiego i aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy;
- podnoszenie i dostosowanie kwalifikacji pracowników do wymogów rynku pracy;
- promocja elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (praca tymczasowa, telepraca);
- poprawa standardów jakości usług instytucji pomocy społecznej;

- rozwój społeczeństwa informacyjnego (upowszechnianie Internetu wśród mieszkańców gminy).

13. Cel strategiczny- rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

1. Poprawa stanu infrastruktury wodościekowej i ochrony środowiska:

- budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej;
- przebudowa oczyszczalni ścieków i przebudowa Stacji Uzdatniania Wody;
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- rozwój odnawialnych źródeł energii;
- usuwanie i utylizacja odpadów zawierających azbest;
- promocja dbałości o stan środowiska w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i edukacja ekologiczna w tym zakresie;
- zakup sprzętu ratowniczo –gaśniczego dla jednostek OSP.

2. Poprawa stanu technicznego dróg bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy:

- budowa i przebudowa sieci dróg gminnych;
- budowa parkingów;
- budowa wiat przystankowych;
- budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego;
- budowa i remont dróg dojazdowych do pól.

14. Cel strategiczny - rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Cele operacyjne:

- rozwój sieci informatycznych;
- tworzenie punktów na terenie gminy z bezpłatnym dostępem do Internetu;

- podniesienie jakości usług publicznych oraz zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji w formie elektronicznej rozwój e-administracji;
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu wśród mieszkańców gminy.

X. Oceny realizacji i zasad aktualizacji.

Rada Gminy Sterdyń rozpatrywała będzie okresowe informacje o realizacji zadań i celów wynikających ze „Strategii rozwoju gminy Sterdyń na lata 2016-2025”. Realizacja założonych celów w znacznym stopniu zależała będzie od zaangażowania w sprawy rozwoju gminy społeczności lokalnych, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych działających na terenie gminy. Jednak dla niektórych działań niezbędne jest wsparcie ze strony polityki regionalnej państwa.

Ważnym uwarunkowaniem realizacyjnym strategii stanowić będą możliwości skorzystania przez gminę Sterdyń z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. W związku z powyższym należy analizować realizację zadań i celów założonych w Strategii, a w przypadku zmian uwarunkowań wewnętrznych lub zewnętrznych kierunków rozwoju Gminy - Wójt Gminy wnosił będzie do Rady Gminy wnioski o dokonanie aktualizacji strategii.

Przewodniczący

Rady Gminy

/-/Kazimierz Pawluczak